

Wykład:

Korupcja

Pojęcie korupcji

Pojęcie „korupcji” wywodzi się z języka łacińskiego - „*corruptio*” oznacza **zepsucie, przekupstwo, sprzedajność**.

Wg definicji Transparency International **korupcja jest nadużyciem powierzonej władzy dla uzyskania prywatnej korzyści**.

Bank Światowy definiuje korupcję jako **wykorzystywanie zajmowanego urzędu lub stanowiska do uzyskania nienależnych korzyści**.

Korupcja - takie zachowania, w których ludzie wykorzystują możliwości stwarzane przez pełnione role społeczne i zajmowane pozycje dla osiągnięcia nieakceptowanych społecznie korzyści własnych.

Krzysztof Kiciński

Korupcja - branie (sprzedajność) i dawanie łapówek (przekupstwo), występujące w związku z pełnieniem czynności przez funkcjonariusza publicznego lub osobę powołaną do pełnienia funkcji publicznej.

Mała Encyklopedia Prawa

Rodzaje korupcji

Według kodeksu karnego przestępstwami ściśle korupcyjnymi są:

- łapownictwo bierne – przyjmowanie, żądanie, uzależnianie wykonania od wręczenia korzyści, sprzedajność (art. 228 kk);
- łapownictwo czynne – przekupstwo, wręczenie korzyści (art. 229 kk);
- płatna protekcja – podjęcie się pośrednictwa (art. 230 kk);
- przekupstwo pośrednika (art. 231 kk);
- nadużycie władzy – przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków na szkodę interesu publicznego lub prywatnego w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej (art. 231 kk);
- korupcja wyborcza (art. 250 kk);
- korupcja gospodarcza (art. 296a kk);
- korupcja sportowa (art. 296b kk – uchylony przez art. 64 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. Nr 127, poz. 857)).

Sfery życia publicznego najbardziej zagrożone korupcją

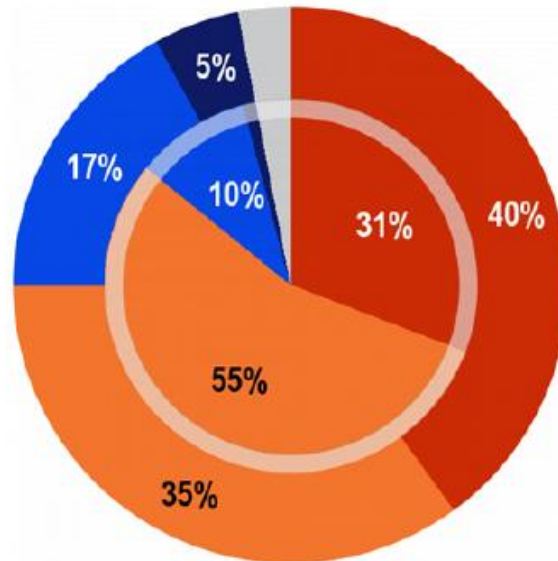
- 1) prywatyzacja (brak wycen prywatyzowanego majątku oraz nadzoru nad wyborem i postępowaniem firm doradczych);
- 2) gospodarowanie majątkiem publicznym (brak nadzoru właścicielskiego i kontroli nad inwestowaniem majątku w przedsięwzięcia z udziałem kapitału prywatnego);
- 3) działalność funduszy celowych i agencji (niejasne kryteria dysponowania środkami publicznymi i brak kontroli nad nimi);
- 4) udzielanie zamówień publicznych z naruszeniem przepisów ustawy o zamówieniach publicznych, zwłaszcza przez jednostki samorządu terytorialnego;
- 5) ustanawianie kontyngentów i udzielanie koncesji według nieprzejrzystych kryteriów;
- 6) działalność administracji skarbowej (udzielanie według uznania różnorodnych ulg skarbowych);
- 7) działalność służb celnych (nieprawidłowe przeprowadzanie odpraw celnych ułatwiający przemyt na wielką skalę).

Obszary działalności publicznej, w których ujawniono działania korupcyjne

- służba zdrowia (wydawanie fikcyjnych zwolnień lekarskich, przyznawanie fikcyjnych grup inwalidzkich, przyjmowanie za łapówkę do szpitali i na zabiegi);
- ubezpieczenia społeczne (fałszowanie i antydatowanie polis ubezpieczeniowych, wystawianie polis na fikcyjne pojazdy);
- banki (przyjmowanie łapówek w zamian za udzielenie kredytu lub gwarancji bankowej);
- administracja przedsiębiorstw państwowych (fałszowanie dokumentów, nieprzestrzeganie procedur, przyjmowanie łapówek od petentów);
- aparat kontroli skarbowej (nieujawnianie wykrytych nieprawidłowości, wyłączanie spod kontroli pewnych osób i działań, udostępnianie osobom nieuprawnionym informacji uzyskanych w wyniku kontroli, nieformalne świadczenie doradztwa podatkowego);
- administracja celna (przyjmowanie łapówek, niedopełnianie obowiązku kontroli, zaniżanie należności celnych, fałszowanie dokumentów przewozowych, wystawianie dokumentów poświadczających nieprawdę, umożliwianie nielegalnego przekraczania granicy);
- organy samorządu (dokonywanie oszustw w trakcie przetargów, niezgodne z prawem dysponowanie powierzonymi lokalami).

Stopień rozpowszechnienia problemu korupcji - opinie przedstawicieli biznesu

Pana/i zdaniem, jak bardzo problem korupcji jest rozpowszechniony w (NASZYM KRAJU)?

- Bardzo rozpowszechniony
- Raczej rozpowszechniony
- Raczej rzadki
- Bardzo rzadki
- Nie występuje (NIE ODCZYTUJ)
- Trudno powiedzieć

Źródło: EC, *Businesses' attitudes towards corruption in the EU*, 2013.

Przejawy korupcji i innych nieuczciwych praktyk

Które z następujących praktyk uznaje Pan/i za najbardziej rozpowszechnione w (NASZYM KRAJU)?

Źródło: EC, *Businesses' attitudes towards corruption in the EU*, 2013.

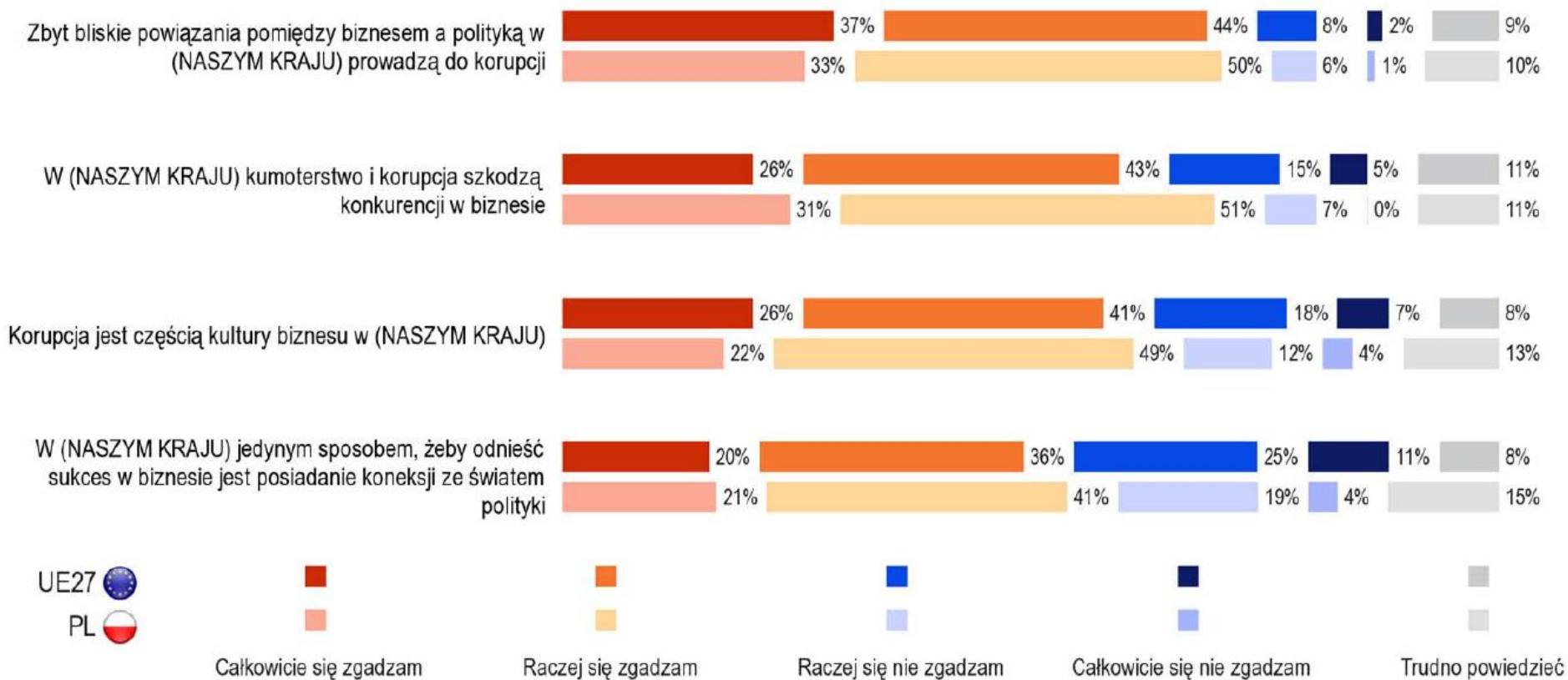
Łapówki i nadużywanie władzy w różnych instytucjach

Czy uważa Pan(i), że w (NASZYM KRAJU) wręczanie i przyjmowanie łapówek oraz nadużywanie władzy w celu osiągnięcia osobistych korzyści jest rozpowszechnione wśród którejkolwiek z następujących grup?

Korupcja a polityka oraz prowadzenie biznesu

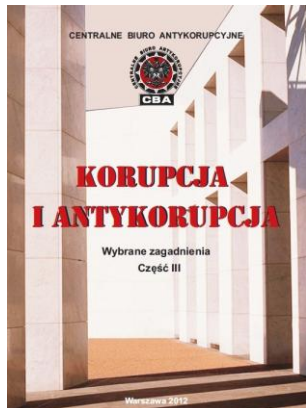
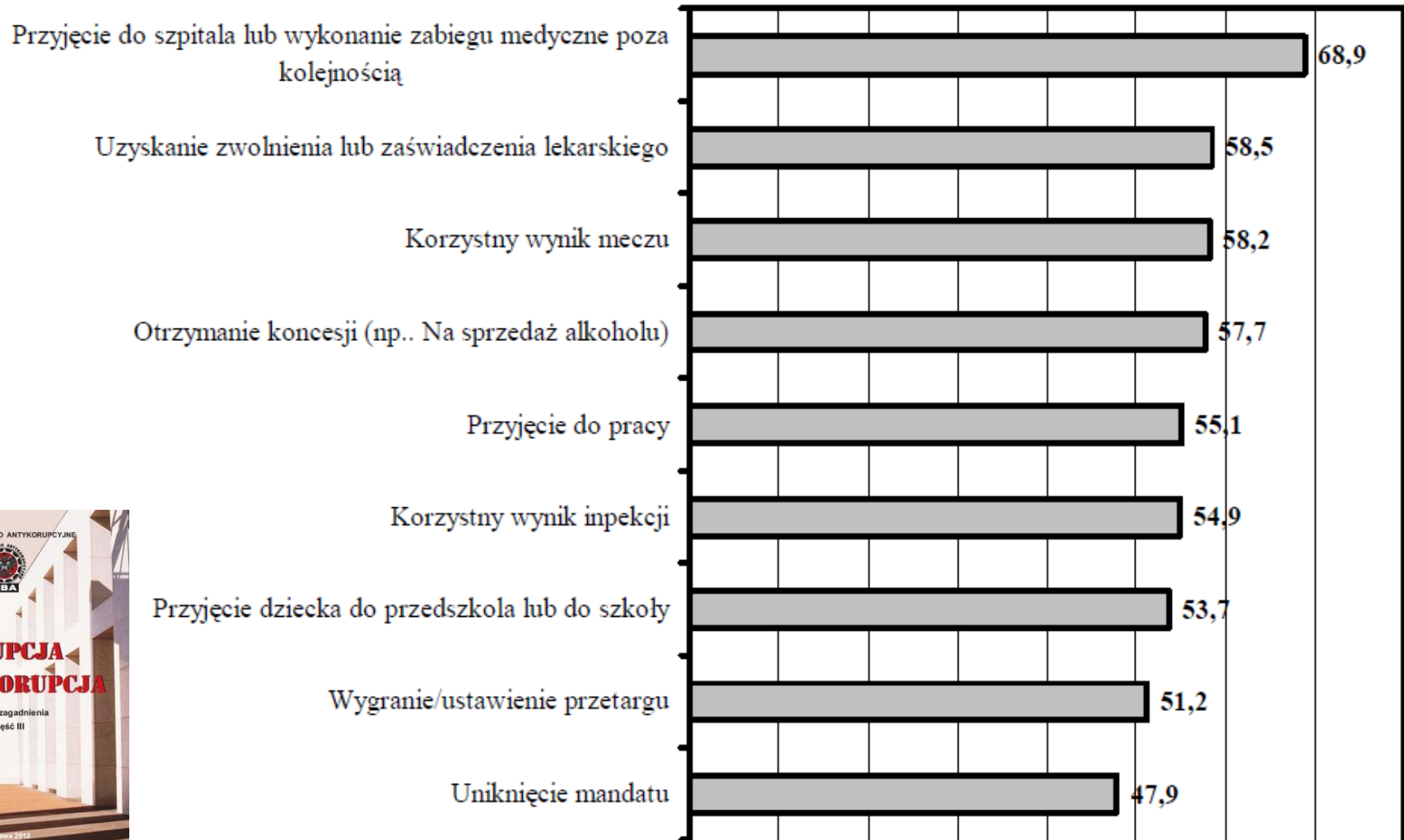
O każdym z następujących stwierdzeń proszę powiedzieć, czy się z nim Pan(i) zgadza czy nie zgadza.

Źródło: EC, 2013.

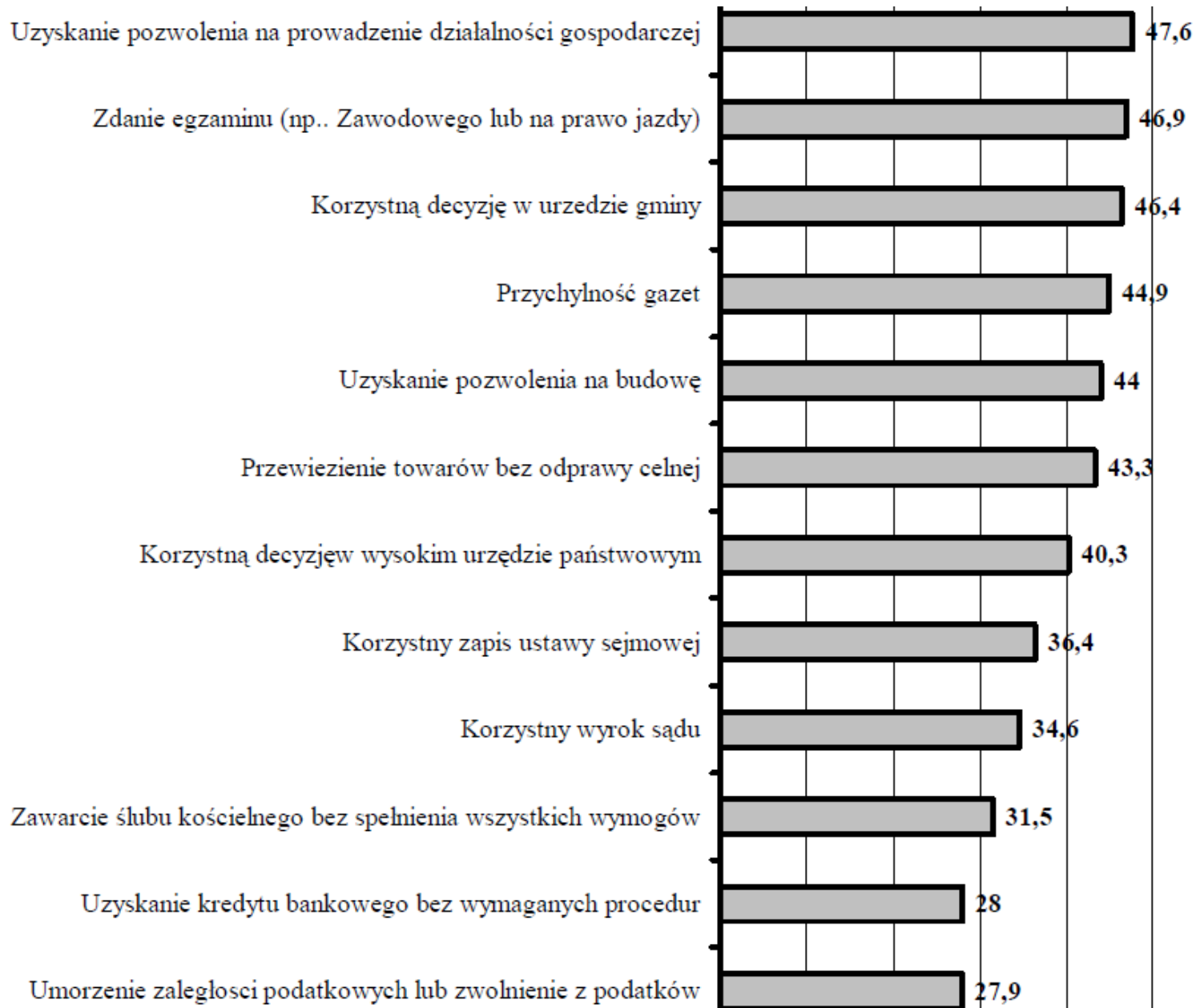
Możliwość załatwienia za pieniądze ...

* odsetek odpowiedzi „bardzo łatwo” i „raczej łatwo”

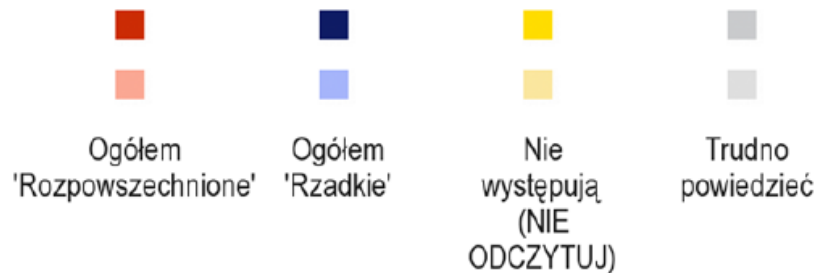
Źródło: Siemaszko i inni, *Spoleczna percepcja zagrozeń korupcyjnych w Polsce*.

Możliwość załatwienia za pieniądze ... (c.d.)

Korupcja przy zamówieniach publicznych (1)

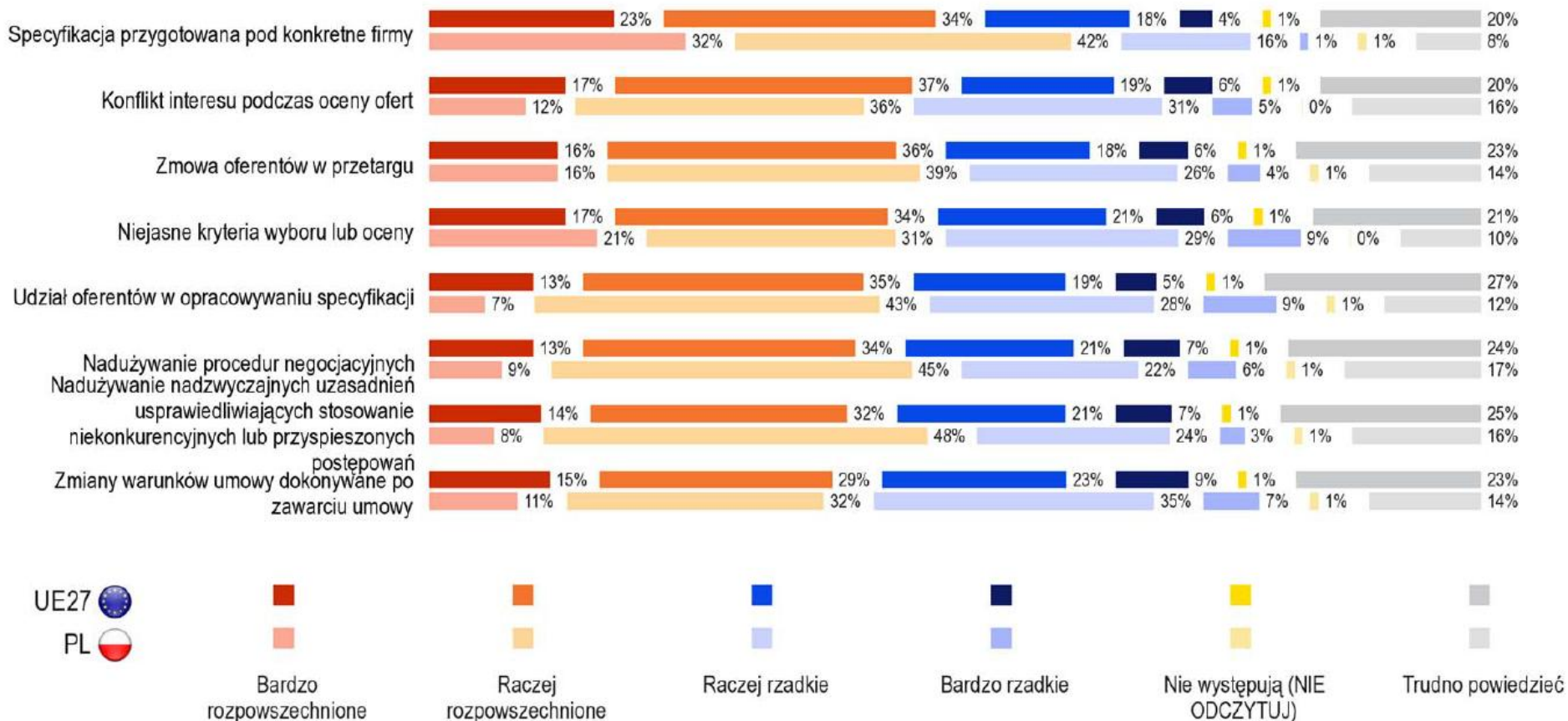
Pana/i zdaniem, jak bardzo rozpowszechnione są następujące praktyki w (NASZYM KRAJU)?

Źródło: EC, *Businesses' attitudes towards corruption in the EU*, 2013.

Korupcja przy zamówieniach publicznych (2)

A jak bardzo, Pana(i) zdaniem, następujące praktyki rozpowszechnione są w ramach postępowań o udzielenie zamówień publicznych w (NASZYM KRAJU)?

Źródło: EC, *Businesses' attitudes towards corruption in the EU*, 2013.

Willy Claes – sekretarz generalny NATO 1994-1995

W październiku 1994 został sekretarzem generalnym NATO; rok później został zmuszony do ustąpienia, ponieważ udowodniono mu aferę korupcyjną związaną z włoskimi śmigłowcami.

Sędziowie belgijskiego Trybunału Kasacyjnego skazali go na karę **trzech lat pozbawienia wolności w zawieszeniu**. Sąd uznał, że Claes - sprawujący wówczas urząd wicepremiera odpowiedzialnego za gospodarkę - wiedział o opłaceniu jego partii reprezentującej flamandzkich socjalistów przez firmy (włoską i francuską) w zamian za podpisanie z nimi kontraktów na dozbrojenie belgijskiej armii.

Kara, jaką wymierzono Claesowi, jest najwyższą z przewidzianych w podobnych wypadkach.

Corruption Perception Index 2017

RANK	COUNTRY/TERRITORY	SCORE	RANK	COUNTRY/TERRITORY	SCORE	RANK	COUNTRY/TERRITORY	SCORE
1	New Zealand	89	23	France	70	46	Georgia	56
2	Denmark	88	23	Uruguay	70	46	Malta	56
3	Finland	85	25	Barbados	68	48	Cabo Verde	55
3	Norway	85	26	Bhutan	67	48	Rwanda	55
3	Switzerland	85	26	Chile	67	48	Saint Lucia	55
6	Singapore	84	28	Bahamas	65	51	Korea (South)	54
6	Sweden	84	29	Portugal	63	52	Grenada	52
8	Canada	82	29	Qatar	63	53	Namibia	51
8	Luxembourg	82	29	Taiwan	63	54	Italy	50
8	Netherlands	82	32	Brunei Darussalam	62	54	Mauritius	50
8	United Kingdom	82	32	Israel	62	54	Slovakia	50
12	Germany	81	34	Botswana	61	57	Croatia	49
13	Australia	77	34	Slovenia	61	57	Saudi Arabia	49
13	Hong Kong	77	36	Poland	60	59	Greece	48
13	Iceland	77	36	Seychelles	60	59	Jordan	48
16	Austria	75	38	Costa Rica	59	59	Romania	48
16	Belgium	75	38	Lithuania	59	62	Cuba	47
16	United States	75	40	Latvia	58	62	Malaysia	47
19	Ireland	74	40	Saint Vincent and the Grenadines	58	64	Montenegro	46
20	Japan	73	42	Cyprus	57	64	Sao Tome and Principe	46
21	Estonia	71	42	Czech Republic	57	66	Hungary	45
21	United Arab Emirates	71	42	Dominica	57	66	Senegal	45
			42	Spain	57			
			68	Belarus	44			
			68	Jamaica	44			
			68	Oman	44			
			71	Bulgaria	43			
			71	South Africa	43			
			71	Vanuatu	43			
			74	Burkina Faso	42			
			74	Lesotho	42			
			74	Tunisia	42			
			77	China	41			
			77	Serbia	41			
			77	Suriname	41			
			77	Trinidad and Tobago	41			
			81	Ghana	40			
			81	India	40			
			81	Morocco	40			
			81	Turkey	40			
			85	Argentina	39			
			85	Benin	39			
			85	Kosovo	39			
			85	Kuwait	39			
			85	Solomon Islands	39			
			85	Swaziland	39			
			91	Albania	38			

Corruption Perception Index 2017

RANK	COUNTRY/TERRITORY	SCORE
91	Bosnia and Herzegovina	38
91	Guyana	38
91	Sri Lanka	38
91	Timor-Leste	38
96	Brazil	37
96	Colombia	37
96	Indonesia	37
96	Panama	37
96	Peru	37
96	Thailand	37
96	Zambia	37
103	Bahrain	36
103	Côte D'Ivoire	36
103	Mongolia	36
103	Tanzania	36
107	Armenia	35
107	Ethiopia	35
107	Macedonia	35
107	Vietnam	35
111	Philippines	34
112	Algeria	33
112	Bolivia	33

112	El Salvador	33
112	Maldives	33
112	Niger	33
117	Ecuador	32
117	Egypt	32
117	Gabon	32
117	Pakistan	32
117	Togo	32
122	Azerbaijan	31
122	Djibouti	31
122	Kazakhstan	31
122	Liberia	31
122	Malawi	31
122	Mali	31
122	Nepal	31
122	Moldova	31
130	Gambia	30
130	Iran	30
130	Myanmar	30
130	Sierra Leone	30
130	Ukraine	30
135	Dominican Republic	29
135	Honduras	29

RANK	COUNTRY/TERRITORY	SCORE
135	Kyrgyzstan	29
135	Laos	29
135	Mexico	29
135	Papua New Guinea	29
135	Paraguay	29
135	Russia	29
143	Bangladesh	28
143	Guatemala	28
143	Kenya	28
143	Lebanon	28
143	Mauritania	28
148	Comoros	27
148	Guinea	27
148	Nigeria	27
151	Nicaragua	26
151	Uganda	26
153	Cameroon	25
153	Mozambique	25
155	Madagascar	24
156	Central African Republic	23
157	Burundi	22

157	Haiti	22
157	Uzbekistan	22
157	Zimbabwe	22
161	Cambodia	21
161	Congo	21
161	Democratic Republic of Congo	21
161	Tajikistan	21
165	Chad	20
165	Eritrea	20
167	Angola	19
167	Turkmenistan	19
169	Iraq	18
169	Venezuela	18
171	Korea (North)	17
171	Equatorial Guinea	17
171	Guinea Bissau	17
171	Libya	17
175	Sudan	16
175	Yemen	16
177	Afghanistan	15
178	Syria	14
179	South Sudan	12
180	Somalia	9

Transparentność a ...

Grupa	Corruption Perceptions Index (TI)	Kontrola korupcji (WGI)	Nieregularne płatności i łapówki (WEF)
Grupa I. Najbardziej transparentne	9,0	2,1	6,4
Grupa II. Średnio transparentne	7,9	1,6	5,9
Grupa III. Najmniej transparentne	5,5	0,6	4,9

Polska [5,5; 0,4; 4,9]

Uwaga: im wyższy poziom wskaźników, tym mniejsza korupcja oraz mniej łapówek.

Źródło: TI, WGI, WEF.

Korupcja a wyniki gospodarcze

Grupa	Kraje (wskaźnik Corruption Perception Index 2011)
Grupa I. Najmniej skorumpowane	Nowa Zelandia (9,5), Dania (9,4), Finlandia (9,4), Szwecja (9,3), Norwegia (9,0), Holandia (8,9), Szwajcaria (8,8), Australia (8,8), Kanada (8,7)
Grupa II. Średnio skorumpowane	Niemcy (8,0), Japonia (8,0), Austria (7,8), Wielka Brytania (7,8), Belgia (7,5), Irlandia (7,5), USA (7,1), Francja (7,0)
Grupa III. Najbardziej skorumpowane	Hiszpania (6,2), Portugalia (6,1), Izrael (5,8), Korea Płd. (5,4), Włochy (3,9), Grecja (3,4)

Polska 5,5

Korupcja a PKB per capita w tys. USD (PPP), 2011

Grupa państw	PKB per capita (w tys. USD, PPP)
Nieskorumpowani	42,0
Średnio skorumpowani	39,5
Skorumpowani	29,3

Polska [20,3]

Korupcja a mediana rocznych dochodów dyspozycyjnych gospodarstw domowych, 2007 (w tys. USD)

Grupa państw	Mediana rocznych dochodów dyspozycyjnych gospodarstw domowych (w tys. USD)
Nieskorumpowani	24,6
Średnio skorumpowani	23,4
Skorumpowani	16,2

Polska [9,1]

Korupcja a wskaźniki relatywnego ubóstwa* (w %)

Grupa państw	Populacja ogółem	Dzieci	Osoby w wieku emerytalnym
Nieskorumpowani	9,2	9,0	14,5
Średnio skorumpowani	10,8	11,8	13,6
Skorumpowani	14,4	15,6	22,2

Polska [10,9; 13,5; 7,7]

**odsetek osób żyjących w gospodarstwach domowych uzyskujących dochody niższe niż 50% mediany dochodów całej populacji*

Korupcja a stopa zatrudnienia (średnia z lat 2003-2010)

Grupa państw	Stopa zatrudnienia (w %)
Nieskorumpowani	73,9
Średnio skorumpowani	67,7
Skorumpowani	61,6

Polska [59,3]

Korupcja a stopa bezrobocia (średnia z lat 2003-2010)

Grupa państw	Stopa bezrobocia (w %)	
	Ogółem	Osoby w wieku do 25 lat
Nieskorumpowani	5,5	12,1
Średnio skorumpowani	6,8	14,1
Skorumpowani	8,4	19,9

Polska [13,3; 29,3]

Korupcja a saldo finansów publicznych (w % PKB, średnia z lat 2001-2010)

Grupa państw	Saldo finansów publicznych (w % PKB)
Nieskorumpowani	1,8
Średnio skorumpowani	-3,7
Skorumpowani	-3,5

Polska [-5,0]

Korupcja a dług publiczny % PKB (2010)

Grupa państw	Dług publiczny (w % PKB)
Nieskorumpowani	52,4
Średnio skorumpowani	104,8
Skorumpowani	92,2

Polska [62,4]

Korupcja a konkurencyjność gospodarek, Global Competitiveness Index 2010–2011

Grupa państw	Global Competitiveness Index (w pkt.)
Nieskorumpowani	5,3
Średnio skorumpowani	5,2
Skorumpowani	4,5

Polska [4,5]

Korupcja a konkurencyjność międzynarodowa mierzona saldem na rachunku bieżącym w relacji do PKB (średnia z lat 2003-2010)

Grupa państw	Saldo na rachunku bieżącym (w % PKB)
Nieskorumpowani	4,1
Średnio skorumpowani	0,3
Skorumpowani	-4,0

Polska [-4,7]

Korupcja a alokacja zasobów

Grupa państw	Marnotrawstwo publicznych pieniędzy*	Jakość infrastruktury**
Nieskorumpowani	4,6	5,9
Średnio skorumpowani	3,5	5,8
Skorumpowani	2,8	5,2

Polska [3,1; 3,8]

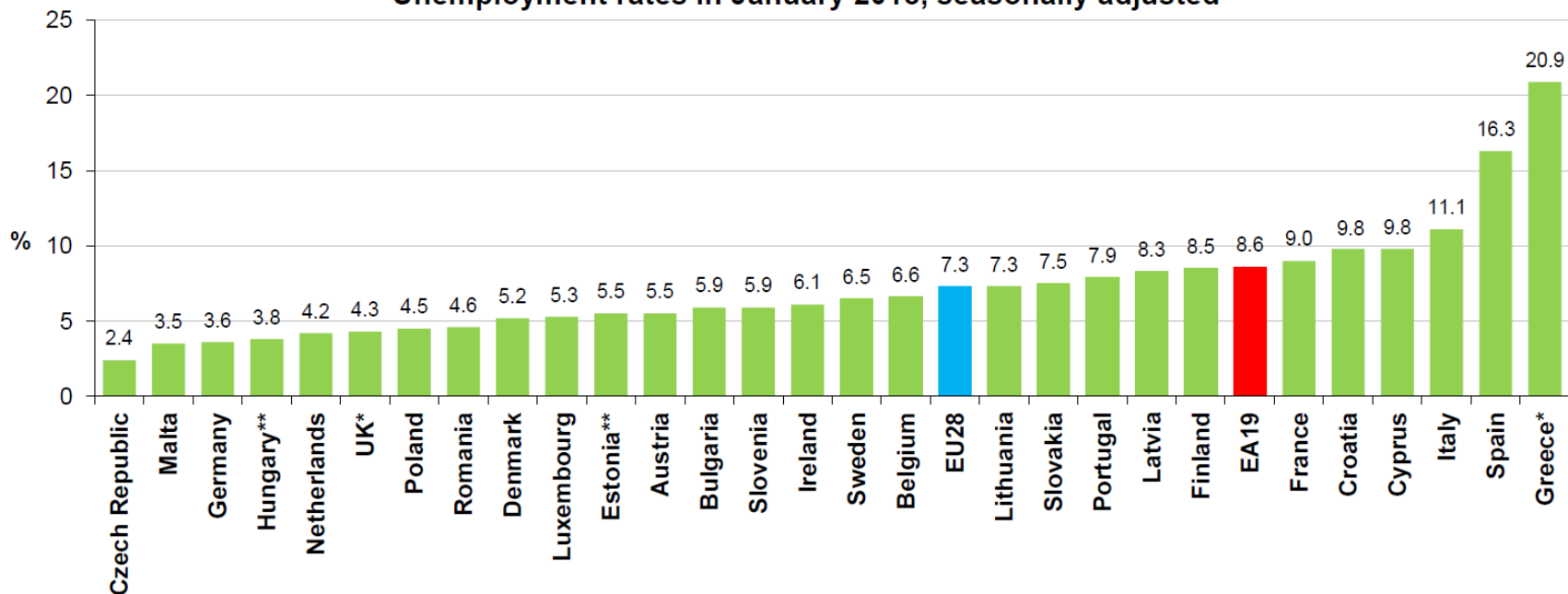
**skala 7-punktowa, na której 1 oznacza znaczące ekstremalne marnotrawstwo, a 7 sektor publiczny wyjątkowo efektywny w dostarczaniu dóbr publicznych;*

***skala 7-punktowa, na której 1 oznacza wyjątkowo słabo rozwiniętą infrastrukturę, a 7 dobrze rozwiniętą i wysoce efektywną infrastrukturę.*

Korupcja a wyniki gospodarcze Grecji

Wskaźnik	Grecja
Corruption Perception Index 2017 (miejsce w rankingu TI)	48 / 100 pkt. (59 m.)
Marnotrawstwo publicznych pieniędzy (m. w rankingu WEF 2017-18)	1,8 pkt. (132 m.)
Zaufanie do polityków (m. w rankingu WEF 2017-18)	2,2 pkt. (106 m.)
Dług publiczny (m. w rankingu WEF 2017-18)	181% PKB (136 m.)
Stopa bezrobocia (w %, XII 2017)	20,9%
Stopa bezrobocia wśród młodzieży (w %)	43,7%

Unemployment rates in January 2018, seasonally adjusted

* November 2017 ** December 2017

Źródło: WEF i Eurostat.

Koniunktura w Grecji

Wskaźnik	2006	2007	2008	2009	2010
Wzrost PKB (w %)	5,2	4,3	1,0	-2,0	-4,5
Stopa bezrobocia (w %)	9,0	8,4	7,8	9,6	12,7
Stopa zatrudnienia (w %)	61,0	61,4	61,9	61,2	59,6
Stopa inflacji (w %)	3,3	3,0	4,2	1,3	4,7
Saldo budżetu (% PKB)	-6,0	-6,7	-9,8	-15,6	-10,4
Dług publiczny (% PKB)	115,6	112,9	116,1	131,6	147,3
Tempo wzrostu inwestycji (w %)	20,4	5,4	-6,7	-15,2	-15,0

Źródło: OECD i World Bank.

Koniunktura w Grecji – najnowsze dane

Wskaźnik	2011	2012	2013	2014
Wzrost PKB (w %)	-8,9	-6,6	-3,9	0,8
Stopa bezrobocia (w %)	17,9	24,5	27,5	26,5
Stopa zatrudnienia (w %)	55,6	51,3	48,6	49,7
Stopa inflacji (w %)	3,3	1,5	-0,9	-1,3
Saldo budżetu (% PKB)	-10,2	-8,7	-12,3	-3,6
Dług publiczny (% PKB)	171,3	156,9	175,0	177,1
Tempo wzrostu inwestycji (w %)	-18,1	-28,9	-10,1	1,3

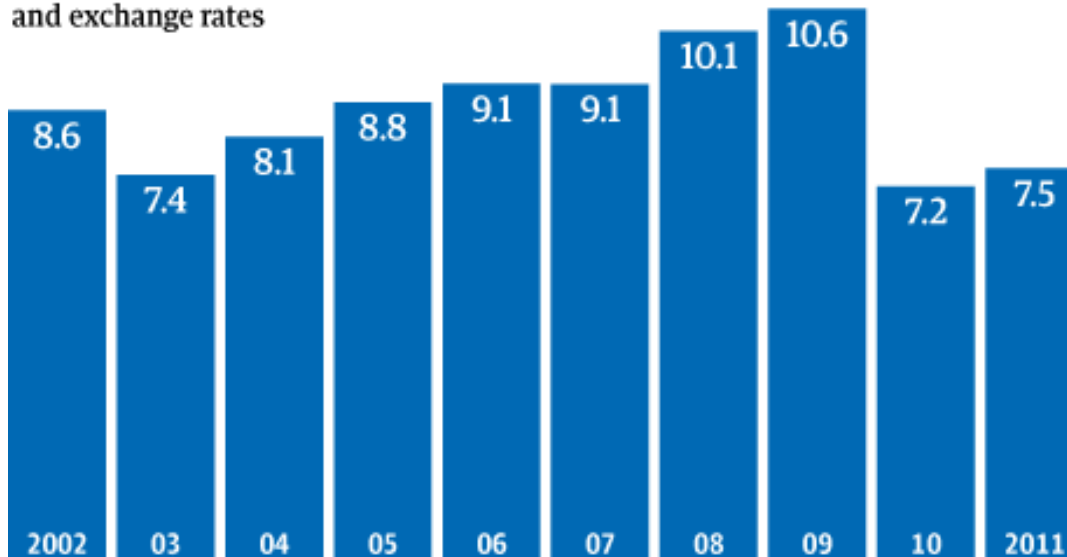
Źródło: OECD i World Bank.

Wydatki na obronę narodową w Grecji

Greek defence spending

SOURCE: SIPRI

US \$bn at constant 2010 prices
and exchange rates

Grecja na obronę narodową wydaje ok. 4% PKB, średnia dla krajów UE wynosi 1,7% PKB.

Antonios Kantas, zastępca dyrektora ds. uzbrojenia w Ministerstwie Obrony Narodowej Grecji, 1996-2002

Antonios Kantas, przyjął łapówki w kwocie 8 milionów euro w zamian za zakup broni przez Grecję.

Wśród zakupów z udziałem Kantasa są m.in. niemieckie czołgi Leopard 2, francuskie pociski Exocet dla myśliwców Mirage, niemiecka haubicoarmata PzH 2000, szwedzki radar rozpoznania artyleryjskiego "ARTHUR",,

*„Zgodziłem się przyjąć łapówkę
tyle razy, że nie potrafię
przypomnieć sobie każdej z nich”.*

Przestępstwa korupcyjne przy transakcjach międzynarodowych

Większość (prawie 60%) przypadków korupcji odnotowano w 4 sektorach: wydobywczym (19%), budowlanym (15%), transportowym (15%) oraz ICT (10%).

W większości przypadków łapówki płacono, aby uzyskać kontrakt od sektora publicznego (57% przypadków).

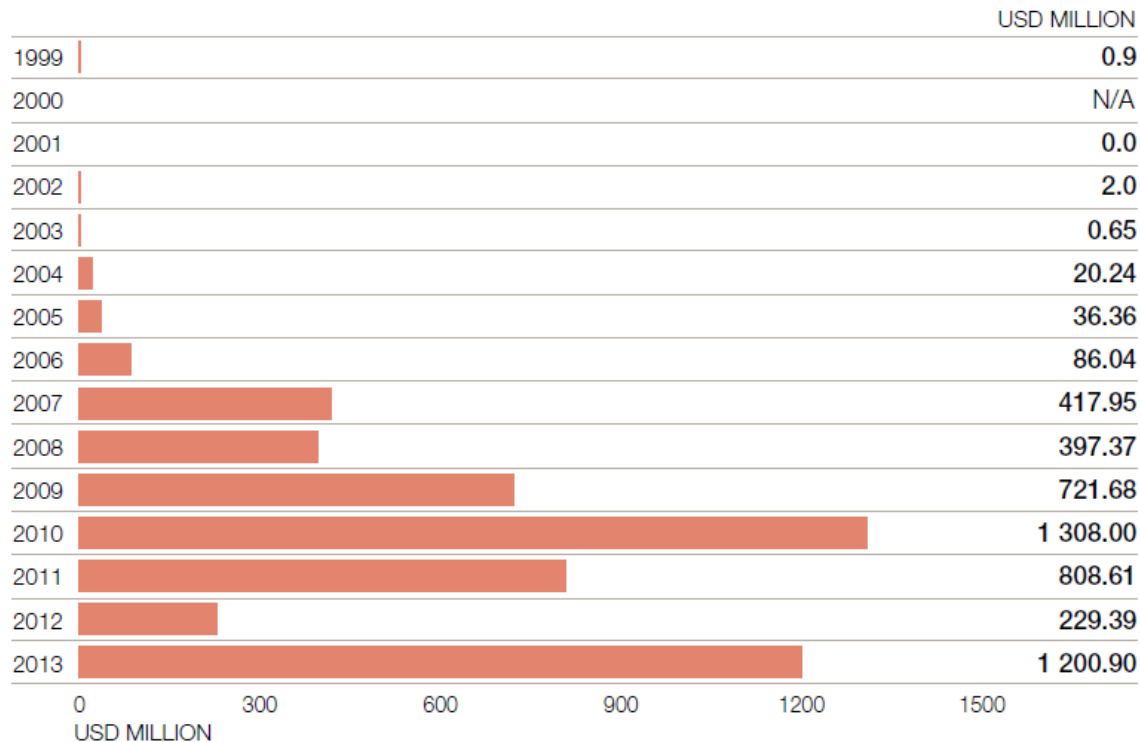
Kwota łapówek wynosiła średnio 10,9% wartości kontraktu / 34,5% zysku z transakcji. Najwyższa jednostkowa kwota łapówki wyniosła 149 mln USD.

Pośrednicy byli zaangażowani w 75% przypadków zdarzeń korupcyjnych.

Kary za przestępstwa korupcyjne przy transakcjach międzynarodowych

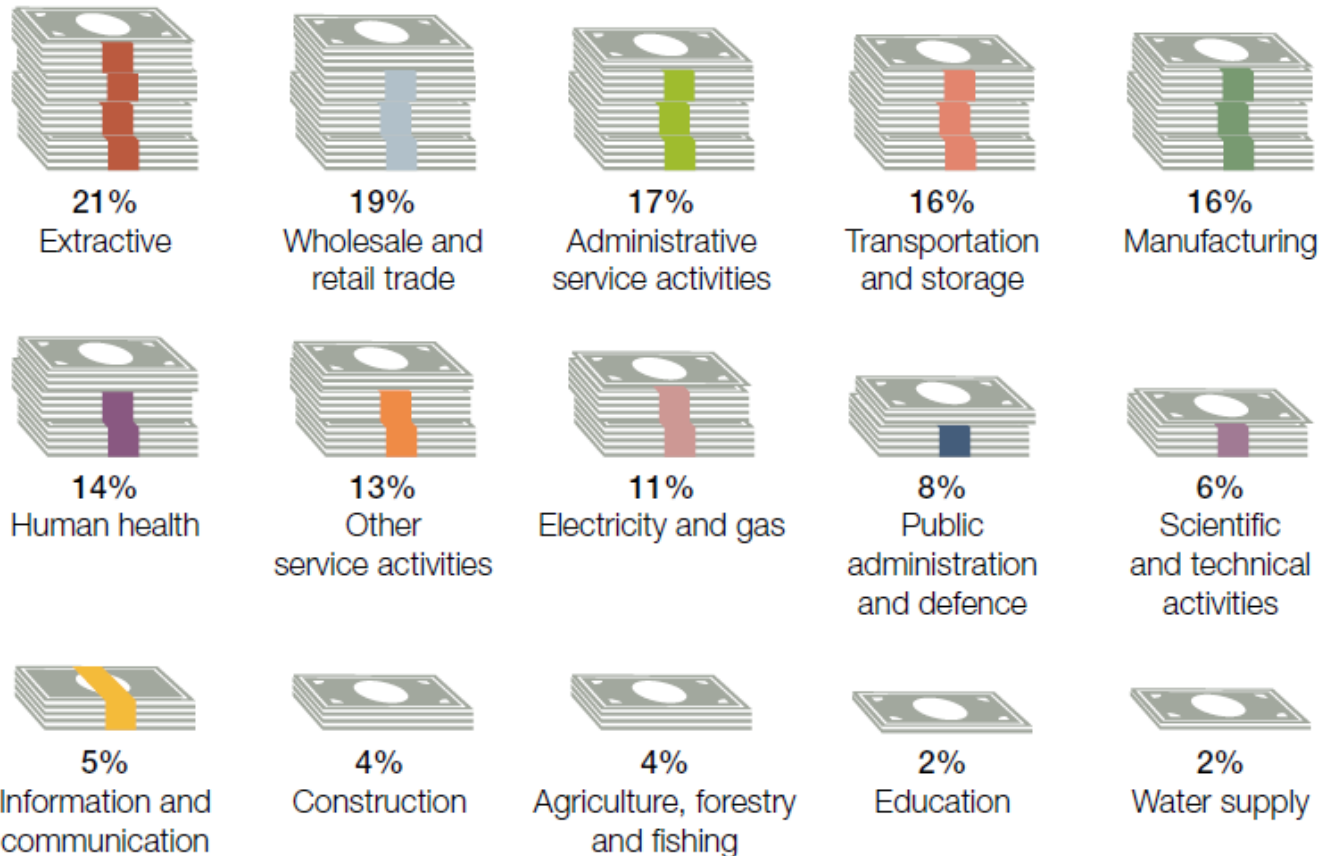
Kary więzienia orzeczono w przypadku 80 osób, a najdłuższy wyrok wyniósł 13 lat. 38 osób otrzymało wyroki w zawieszeniu.

261 kar finansowych nałożono na osoby fizyczne i firmy, a najwyższa kara wyniosła 1,8 mld USD.

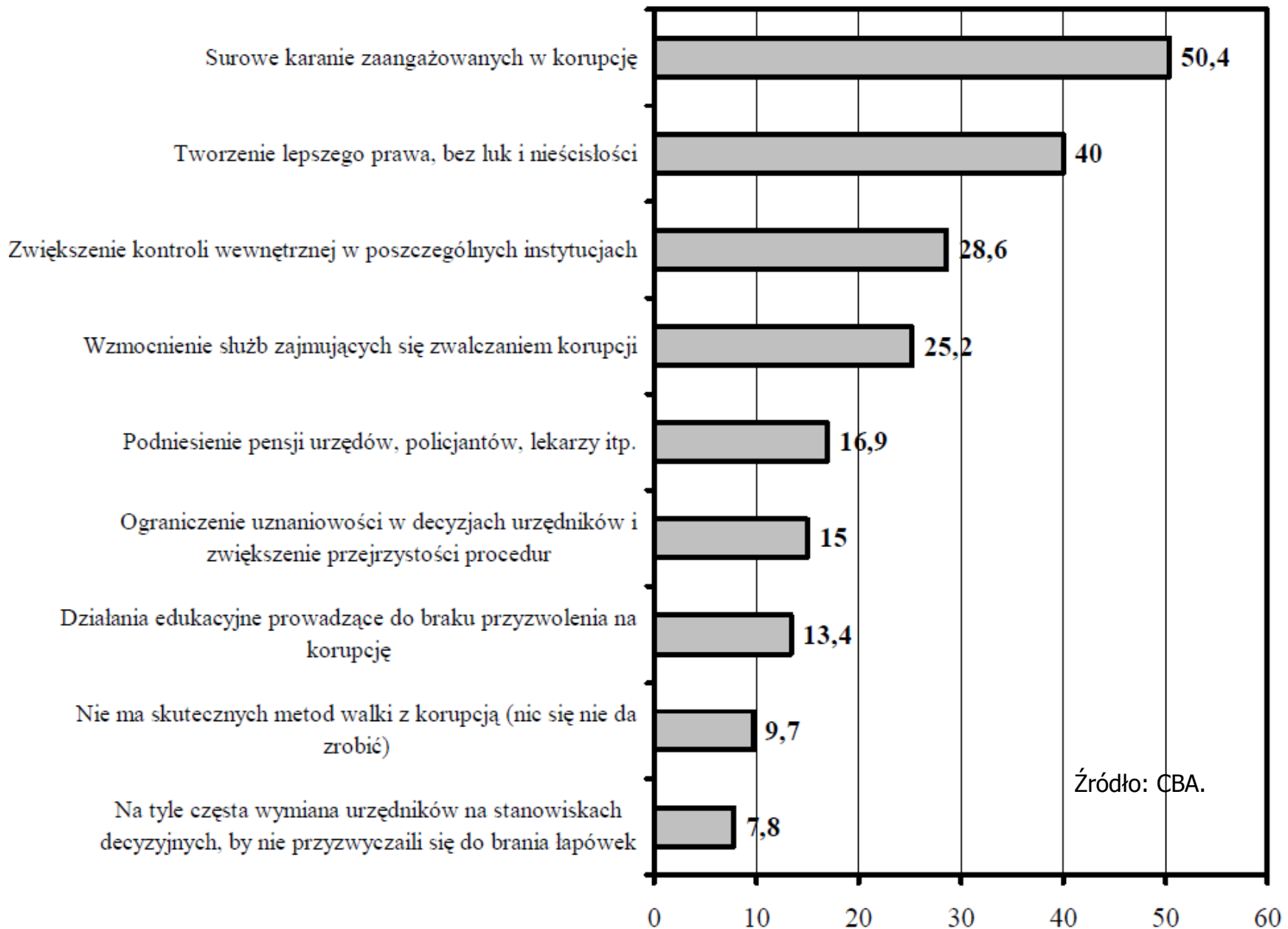
Źródło: OECD (2014),
Foreign bribery report.

Łapówki jako % wartości transakcji – analiza wg sektorów gospodarki

Source: OECD analysis of foreign bribery cases concluded between 15/02/1999 and 01/06/2014. Based on the 55 cases which contained information both on the amount paid in bribes and on the transaction value.

Sposoby walki z korupcją (% wskazań)

Źródło: CBA.

Odsetki obliczono w stosunku do ogółu respondentów (bez kategorii „trudno powiedzieć”).

Korupcja a kodeks karny

Art. 228 k.k. (łapownictwo bierne – sprzedajność)

§ 1. Kto, w związku z pełnieniem funkcji publicznej, przyjmuje korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. (...)

Art. 229 k.k. (łapownictwo czynne – przekupstwo)

§ 1. Kto udziela albo obiecuje udzielić korzyści majątkowej lub osobistej osobie pełniącej funkcję publiczną w związku z pełnieniem tej funkcji, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. (...)

Art. 230 k.k. (płatna protekcja)

§ 1. Kto, powołując się na wpływy w instytucji państwowej, samorządowej, organizacji międzynarodowej albo krajowej lub w zagranicznej jednostce organizacyjnej dysponującej środkami publicznymi albo wywołując przekonanie innej osoby lub utwierdzając ją w przekonaniu o istnieniu takich wpływów, podejmuje się pośrednictwa w załatwieniu sprawy w zamian za korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. (...)

Art. 230a k.k.

§ 1. Kto udziela albo obiecuje udzielić korzyści majątkowej lub osobistej w zamian za pośrednictwo w załatwieniu sprawy w instytucji państwowej, samorządowej, organizacji międzynarodowej albo krajowej lub w zagranicznej jednostce organizacyjnej dysponującej środkami publicznymi, polegające na bezprawnym wywarceniu wpływu na decyzję, działanie lub zaniechanie osoby pełniącej funkcję publiczną, w związku z pełnieniem tej funkcji, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. (...)

Korupcja a kodeks karny c.d.

Art. 231 § 2 k.k. (przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej)

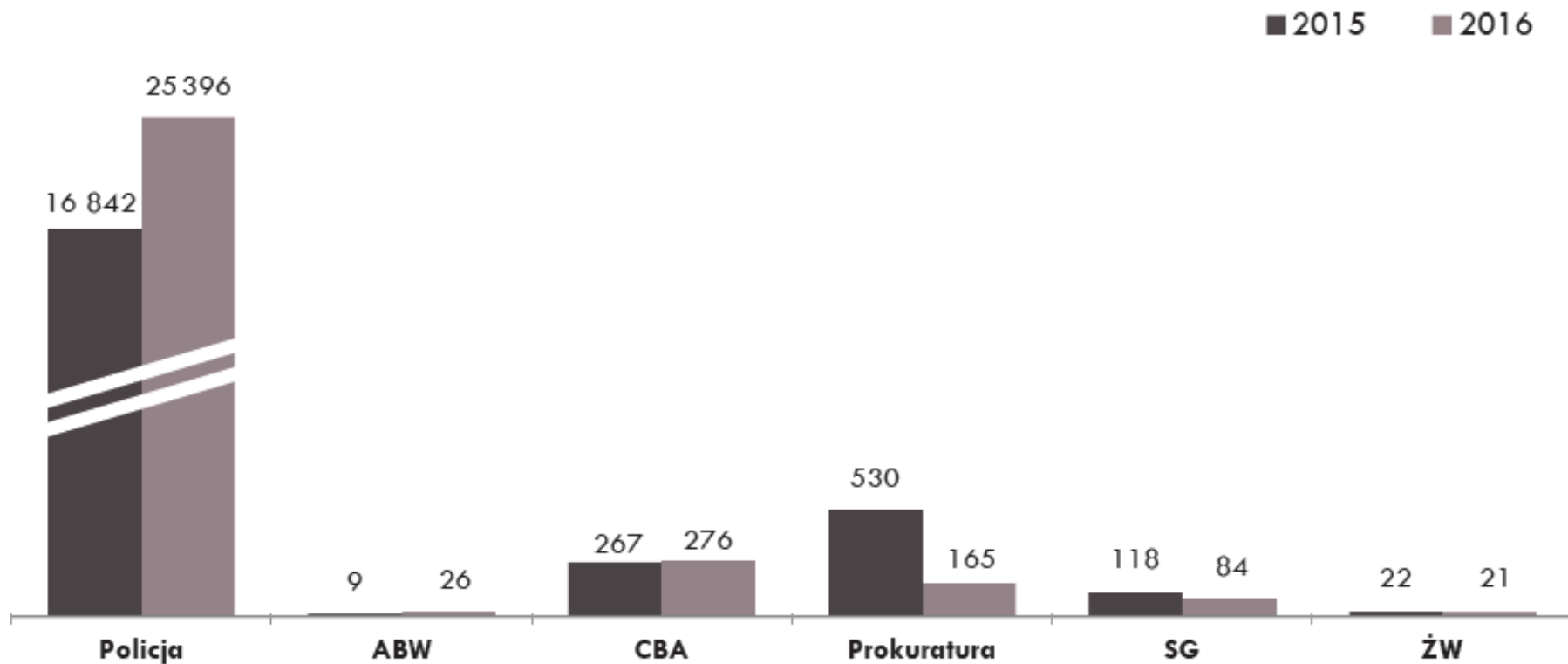
§ 2. Jeżeli sprawca dopuszcza się czynu określonego w § 1 [funkcjonariusz publiczny, który przekraczając swoje uprawnienia lub nie dopełniając obowiązków, działa na szkodę interesu publicznego lub prywatnego, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3] w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.
(...)

Art. 296a k.k. (korupcja gospodarcza)

§ 1. Kto, pełniąc funkcję kierowniczą w jednostce organizacyjnej wykonującej działalność gospodarczą lub pozostając z nią w stosunku pracy, umowy zlecenia lub umowy o dzieło, żąda lub przyjmuje korzyść majątkową lub osobistą albo jej obietnicę, w zamian za nadużycie udzielonych mu uprawnień lub niedopełnienie ciążącego na nim obowiązku mogące wyrządzić tej jednostce szkodę majątkową albo stanowiące czyn nieuczciwej konkurencji lub niedopuszczalną czynność preferencyjną na rzecz nabywcy lub odbiorcy towaru, usługi lub świadczenia, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

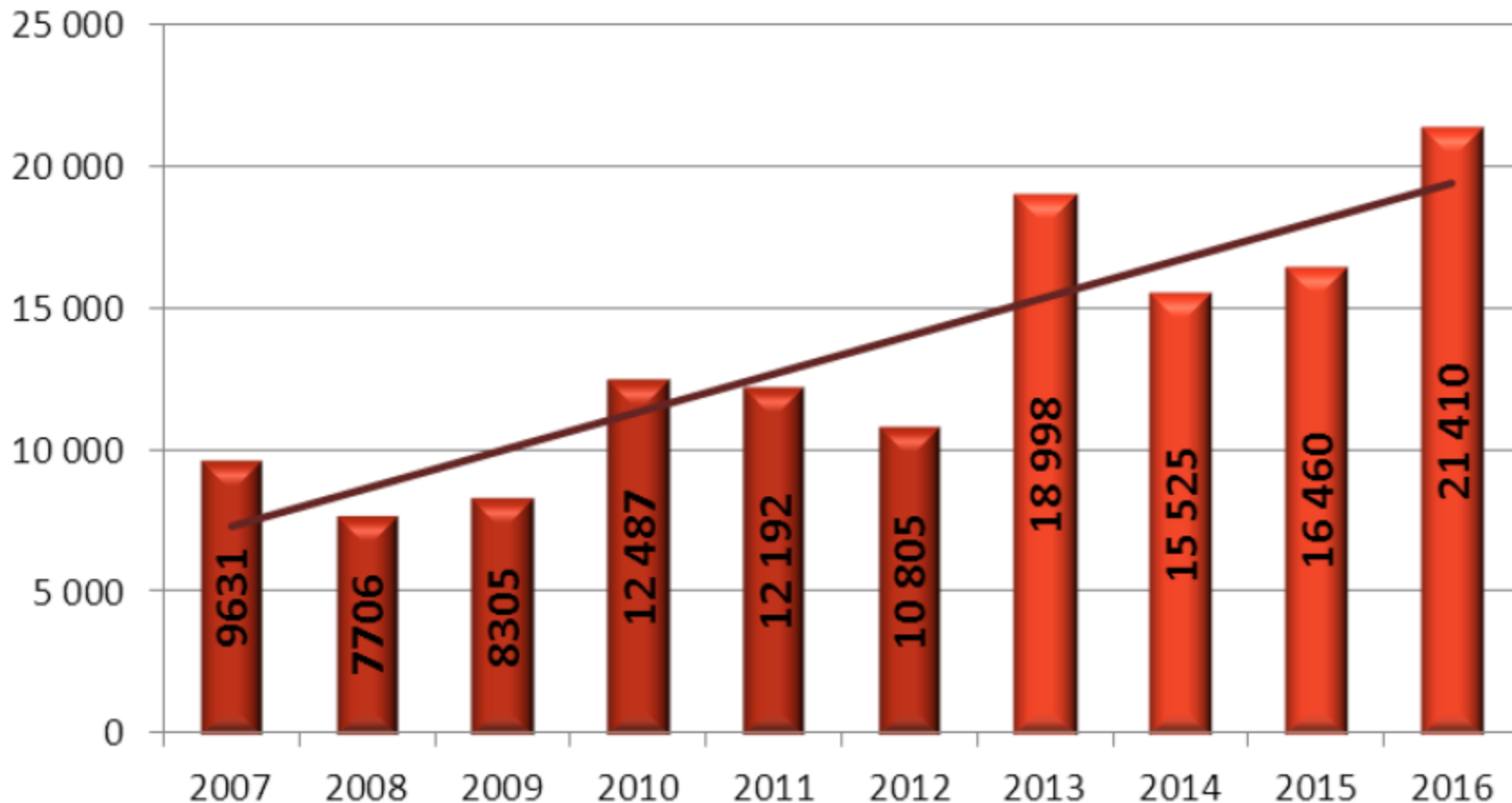
§ 2. Tej samej karze podlega, kto w wypadkach określonych w § 1 udziela albo obiecuje udzielić korzyści majątkowej lub osobistej.

Liczba zarejestrowanych przestępstw korupcyjnych

Źródło: CBA.

Liczba stwierdzonych przestępstw korupcyjnych

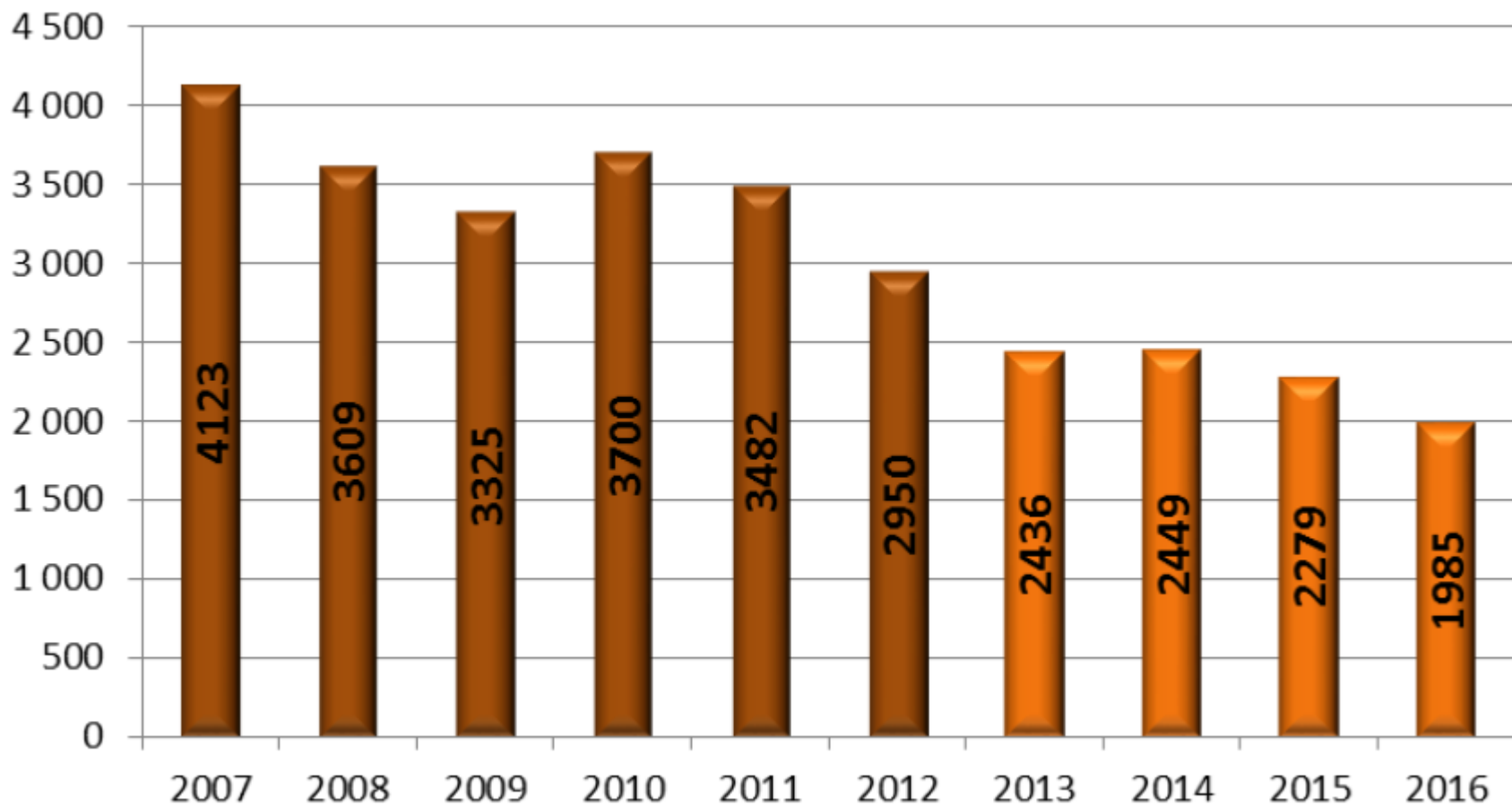

Źródło: MSW.

Przestępstwa korupcyjne stwierdzone przez policję

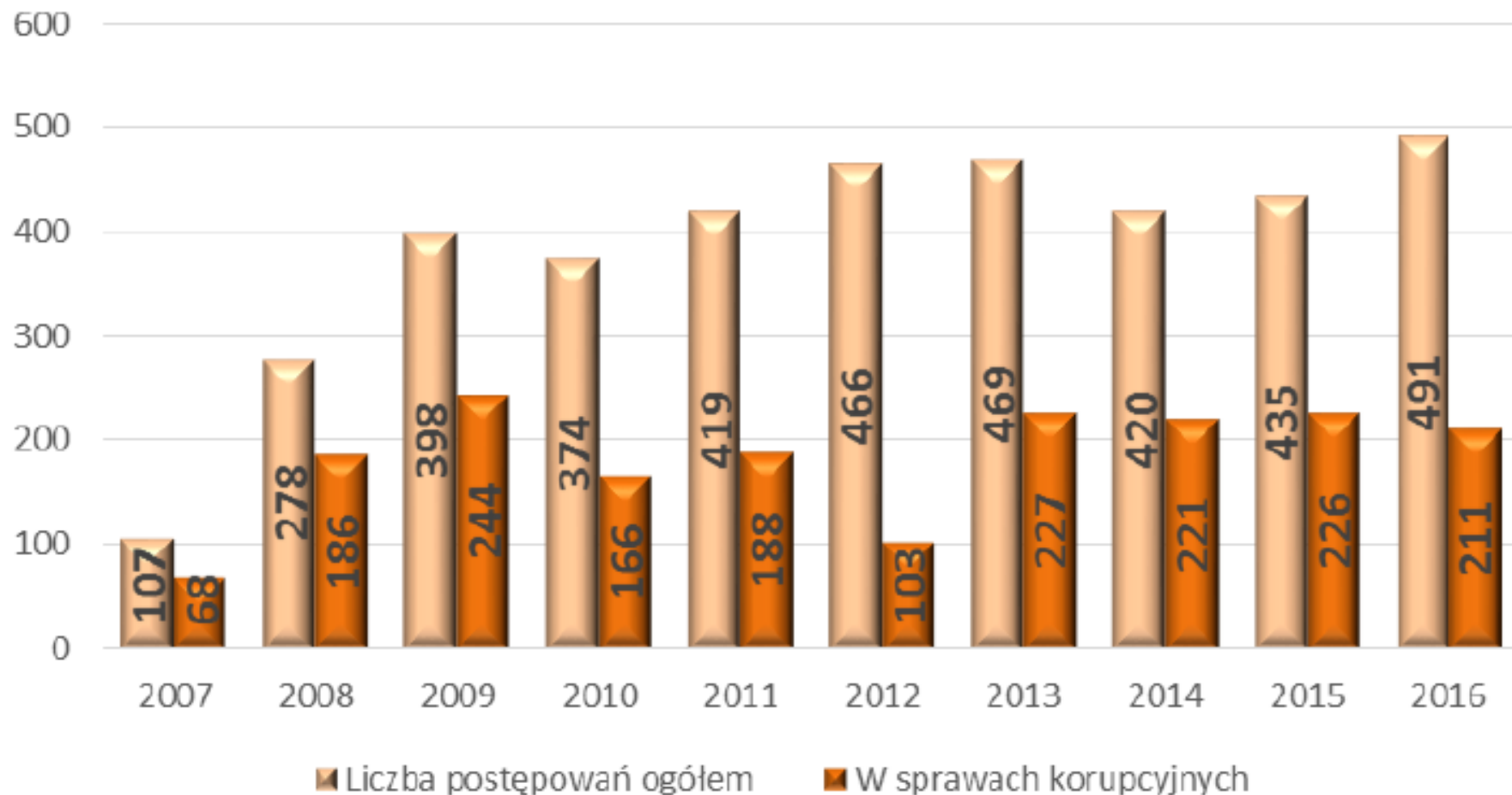
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
art. 228 k.k. (łapownictwo bierne)	4562	4051	2693	3457	3513	2049	4356
art. 229 k.k. (łapownictwo czynne)	2961	3675	2875	2508	1920	1604	1770
art. 230 i 230a k.k. (płatna protekcja)	963	1197	1123	893	643	599	458
art. 231 k.k. (przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej)	3252	2971	2598	7310	4862	3207	2124
korupcja wyborcza - art. 250a k.k.	18	157	35	17	5	100	6
art. 271 § 3 k.k. (poświadczenie nieprawdy w dokumencie w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej)**	-	-	1342	4266	4343	8498	12 619
art. 296a k.k. (korupcja gospodarcza)	73	42	105	372	72	225	34
korupcja w sporcie - art. 296b k.k. (uchylony), art. 46-48 ustawy z 25 czerwca 2010 r. o sporcie	658	99	34	112	102	112	1
art. 302 § 2 k.k. (korupcja wierzycieli)***	-	-	-	5	2	2	5
art. 305 § 1 k.k. (udaremnianie lub utrudnianie przetargu publicznego w celu osiągnięcia korzyści majątkowej)***	-	-	-	58	63	64	37

Liczba podejrzanych o przestępstwa korupcyjne

Źródło: MSW.

Postępowania przygotowawcze prowadzone przez CBA

Źródło: CBA.

Prawomocnie skazani za przestępstwa korupcyjne, 2016

Art. 228 k.k. (łapownictwo bierne – sprzedajność)

W 2016 roku w sądach rejonowych za przestępstwo z art. 228 k.k. (§ 1 do 6) osądzono łącznie 439 osób, z czego 334 skazano. Karę pozbawienia wolności orzeczono w przypadku 298 osób (w tym w zawieszeniu 219 przypadków). Uniewinniono 63 osoby. Przed wyrokiem 3 osoby były tymczasowo aresztowane.

73%

Art. 229 k.k. (łapownictwo czynne – przekupstwo)

W 2016 roku w sądach rejonowych za przestępstwo z art. 229 k.k. (§ 1 do 6) osądzono łącznie 1212 osób, z czego 1066 skazano. Karę pozbawienia wolności orzeczono w przypadku 874 osób (w tym w zawieszeniu 805 przypadków). Uniewinniono 57 osób. Przed wyrokiem 3 osoby były tymczasowo aresztowane.

92%

Art. 230 k.k. i 230a k.k. (płatna protekcja)

W 2016 roku w sądach rejonowych za przestępstwo z art. 230 k.k. i 230a k.k. (§ 1 i 2) osądzono łącznie 205 osób, z czego 178 skazano. Karę pozbawienia wolności orzeczono w przypadku 139 osób (w tym w zawieszeniu 119 przypadków). Uniewinniono 18 osób.

86%

Art. 231 k.k. (przekroczenie uprawnień lub niedopełnienie obowiązków w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej)

W 2016 roku w sądach rejonowych za przestępstwo z art. 231 k.k. osądzono łącznie 508 osób, z czego 216 skazano. Karę pozbawienia wolności orzeczono w przypadku 158 osób (w tym w zawieszeniu 143 przypadki). Uniewinniono 130 osób.

91%

Art. 296a k.k. (korupcja gospodarcza)

W 2016 roku w sądach rejonowych za przestępstwo z art. 296a k.k. osądzono łącznie 57 osób, z czego 31 skazano. Karę pozbawienia wolności orzeczono w przypadku 18 osób (w tym w zawieszeniu 17 przypadków). Uniewinniono 16 osób.

94%

Kary za korupcję w wymiarze sprawiedliwości

Bogusław J., prokurator skazany prawomocnym wyrokiem za korupcję, do końca życia będzie otrzymywał ponad 9 tys. zł uposażenia przysługującego prokuratorom w stanie spoczynku.

B. skazano na 1,5 roku więzienia w zawieszeniu na 4 lata.

Prokurator (oficjalnie zawieszony od maja 2005 roku, pobierający jednak przez cały czas 60 proc. swojego uposażenia) złożył apelację. Sąd drugiej instancji wydał prawomocny wyrok w tej sprawie dopiero wiosną 2014 r. Skazał B. na **10 miesięcy więzienia w zawieszeniu na 4 lata oraz grzywnę w wysokości 4,4 tys. zł.**

Dziennikarze tvp.info odkryli, że B. - mimo prawomocnego wyroku - nie tylko **pobiera co miesiąc uposażenie, przysługujące prokuratorom w stanie spoczynku (ponad 9 tys. zł), ale też otrzymał blisko 314 tys. zł zaległego wynagrodzenia.**

Osoby przyjęte do odbycia kary pozbawienia wolności za przestępstwa korupcyjne

Wymiar kary	2012		2013		2014	
	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
do 1 roku	77	3	63	3	71	9
powyżej 1 roku do 2 lat	131	4	106	7	67	6
powyżej 2 lat do 3 lat	25	2	33	2	17	1
powyżej 3 lat do 5 lat	12	2	15	–	6	1
powyżej 5 lat	6	–	5	–	7	–
Razem	251	11	222	12	168	17

W trakcie odbywania kary w stosunku do 85 osób orzeczono warunkowe przedterminowe zwolnienie, a wobec 25 osób – przerwę w wykonywaniu kary.

60.

U S T A W A

z dnia 30 stycznia 1920 roku

w przedmiocie odpowiedzialności urzędników za przestępstwa popełnione z chęci zysku.

Art. 2. Urzędnik winny:

1) przyjęcia bądź podarunku lub innej korzyści majątkowej, bądź obietnicy takiego podarunku lub korzyści majątkowej, danych w zamiarze skłonienia go do pogwałcenia obowiązków urzędowych lub służbowych, albo żądania takiego podarunku lub korzyści majątkowej;

2) innego przestępstwa służbowego, popełnionego z chęci zysku i z pogwałceniem obowiązków urzędowych lub służbowych w b. dzielnicy rosyjskiej i pruskiej, a w b. dzielnicy austriackiej nadużycia władzy urzędowej, popełnionego z chęci zysku —

będzie karany śmiercią przez rozstrzelanie.

Art. 3. Urzędnik, winny przyjęcia w związku z rozstrzygnięciem spraw urzędowych lub służbowych, bądź podarunku lub innej korzyści majątkowej, bądź obietnicy takiego podarunku lub korzyści majątkowej, danych bez zamiaru skłonienia go do pogwałcenia obowiązków urzędowych lub służbowych, albo żądania takiego podarunku lub korzyści majątkowej, —
ulegnie karze ciężkiego więzienia (domu karnego) od lat 4 do 15.